

Kvantitativ dataindsamling i lokalsamfundene Skovlund- Ansager, juni/juli 2018

Ida Wagner Svendsen, Pernille Tanggaard Andersen og
Maria Busk Damgaard

**Skabelsen af Danmarks Første
Demensvenlige Lokalsamfund i Varde
Kommune, Skovlund-Ansager**

Kolofon

Alle rettigheder forbeholdes forfatterne. Gengivelse af rapporten eller dele heraf, skal ske ud fra gældende dansk lov om ophavsret. For undersøgelsens udformning og resultater er Forskningsenheden for Sundhedsfremme ansvarlig.

© Syddansk Universitet - Esbjerg og Forfatterne, 2019

Udfærdiget efteråret 2018, korrigeret vinter 2019

ISBN: 978-87-21245-38-1

Forfattere:

Ida Wagner Svendsen,
Videnskabelig Assistent
Forskningsenheden for Sundhedsfremme,
Syddansk Universitet
Syddansk Universitet, Niels Bohrs Vej 9-10, DK-6700 Esbjerg

Pernille Tanggaard Andersen,
Professor og Forskningsleder
Forskningsenheden for Sundhedsfremme,
Syddansk Universitet
Syddansk Universitet, Niels Bohrs Vej 9-10, DK-6700 Esbjerg
Mail: ptandersen@health.sdu.dk

Maria Busk Damgaard,
Videnskabelig Assistent
Forskningsenheden for Sundhedsfremme,
Syddansk Universitet
Syddansk Universitet, Niels Bohrs Vej 9-10, DK-6700 Esbjerg

Projektet er og finansieret af Sundhedsstyrelsen.

Varde Kommune er initiativtager til projektet og har været ansvarlig for processen.

**Varde
Kommune**

Indhold

01	FORORD	5
02	INTRODUKTION	6
03	METODE	7
03.01	SPØRGESKEMA.....	7
03.02	LOKATION FOR INDSAMLING AF DATA	7
03.03	INFORMANTER OG DELTAGELSE	8
03.04	METODE FOR INDSAMLING	8
03.05	BIAS OG OVERVEJELSER I FORHOLD TIL DATAINDSAMLINGEN	8
04	RESULTATER AF DATAINDSAMLING I LOKALSAMFUNDENE SKOVLUND- ANSAGER, JUNI/JULI 2018	11
04.01	DESKRIPTIV OPSAMLING AF RESULTATERNE AF DATAINDSAMLINGEN.....	17
05	AFRUNDING	18
06	REFERENCER	19

01 Forord

I forbindelse med evalueringen af projektet Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund i Varde Kommune er der udført en spørgeskemaundersøgelse i lokalområderne Skovlund og Ansager. Varde Kommune har specifikt ønsket, at der blev foretaget en måling på borgernes viden om demenssygdom før igangsættelse af projektets initiativer. Følgende rapport er produktet af målingen som blev udført over to weekender i juni og juli 2018 af forskningsenheden for Sundhedsfremme på Syddansk Universitet. Den indeholder beskrivelse og overvejelser af dataindsamlingen samt beskrivelse og gennemgang af undersøgelsens resultater.

02 Introduktion

Dataindsamlingens formål er at danne et billede af, hvilken viden lokalbefolkningen har om sygdommen demens og hvilket behov lokalbefolkningen ser der er, for initiativer vedrørende demenssygdommen. Udformningen af spørgeskemaet fokuserer, efter ønsker fra Varde Kommune, på hvilken viden lokalbefolkningen har om demenssygdommen. Dataindsamlingen skal skabe indblik i lokalbefolkningens vidensniveau på forskellige områder vedrørende demenssygdommen, hvilket skal klargøre, hvor der er behov for at igangsætte demensvenlige initiativer. Derudover forventes det at dataindsamlingen vil være med til at skabe opmærksomhed omkring initiativet i lokalsamfundene.

03 Metode

03.01 Spørgeskema

Spørgeskemaet er udformet med fokus i basale spørgsmål, som blandt andet skal give et billede af; hvor mange der kender én med demens, om folk ved hvilke symptomer som er forbundet med demenssygdommen, sygdommens påvirkning af de pårørende, deres interesse for mere information og om folk er engageret i foreninger der har sygdommen demens som mærkesag.

Spørgeskemaets spørgsmål og svarmuligheder er udvalgt og udarbejdet i samarbejde Varde Kommune. Spørgsmålene er som tidligere nævnt fokuseret på videns spørgsmål for, til en vis grad, at få en indsigt i lokalbefolkningens viden omkring demenssygdommen. Det vil derfor sige at spørgsmål omkring behov og holdning er udeladt. Ambitionen var at spørgeskemaet skulle indeholde ca. 10 spørgsmål, det endelige produkt endte på 16 spørgsmål hvoraf 3 af disse er demografiske spørgsmål.

03.02 Lokation for indsamling af data

En udførlig plan for indsamlingsområder og tidspunkter var planlagt inden start for dataindsamlingen. Områderne indbefattede indkøbsstederne i begge byer, Skovlund/Ansager Hallen, ved genbrugsbutikken i Ansager, skolerne og børnehaver samt arbejdspladser. Disse steder blev udvalgt, da der var en forventning om, at det var steder hvor der var god chance for at møde mange mennesker og ramme en bred målgruppe, som var ønsket for denne dataindsamling. Herudover var der et ønske om at få erhvervslivet i Skovlund inddraget i at besvare spørgeskemaet, men var der ingen svar respons på kontakthanmodninger. Det viste sig at være fordelagtigt at stå ved de to primære indkøbssteder i henholdsvis Skovlund og Ansager (Min Købmand og Brugsen). Ved steder som hallen og efterskolen i Skovlund var der alt for få mennesker. Skoler og børnehaver var planlagte indsamlingssteder på grund af den forventede folkemængde, men det viste det sig, at forældre i forbindelse med aflevering og hentning af deres børn ikke havde tid til at besvare spørgeskemaet, hvorefter skoler og børnehaver som indsamlingsområder blev ekskluderet.

03.03 Informanter og deltagelse

Målgruppen for undersøgelsen var voksen fra 18 år og opefter. Børn under 18 år og informanten med kognitive vanskeligheder der forhindrede vedkommende i at forstå og svare på spørgsmålene, blev ikke inkluderet.

En problematik vedrørende deltagelse var, at dataindsamling blev udfærdiget i uge 26 og 27 i 2018, hvoraf feriesæsonen i Danmark er startet. Dette havde konsekvenser for deltagerantallet på indsamlingsdagene i uge 27, hvor antallet af folk der ikke ville deltage, var højere end de andre dage. Herudover var uge 27 præget af, at flere allerede havde deltaget i spørgeskemaet i uge 26.

Majoriteten af borgere som takkede nej til at deltage i undersøgelsen, nåede ikke at blive informeret om hvad spørgeskemaet omhandlede. Enkelte borgere ønskede ikke at deltage i spørgeskemaet, efter de blev oplyst om at det omhandlede sygdommen demens.

03.04 Metode for indsamling

Indsamlingen af data foregik ved, at indsamlerne gennemgik spørgeskemaet med deltagerne og skrev svarene ind direkte på elektronisk vis. Dette foregik på så neutral en måde som muligt. Det kan ikke udelukkes, at besvarelser vil kunne være påvirket af folks forståelse af spørgsmålet, herudover hændte det, at det var nødvendigt at uddybe meningen af spørgsmål, pga. folks sprogkunderskab samt hørelse.

Data blev indsamlet ved brug af programmet Survey Exact, hvor der blev brugt offline-versionen på iPads i forbindelse med selve indsamlingen.

03.05 Bias og overvejelser i forhold til dataindsamlingen

Da undersøgelsen metodisk er bygget på et spørgeskema, er der grundlæggende nogle metodiske problemstillinger, der skal medtænkes når resultaterne præsenteres. For at sikre intern validitet, havde det været en fordel hvis der havde været mulighed for at spørgeskemaet var pilottestet inden igangsættelse af dataindsamlingen, for derved at have mulighed for at tilpasse spørgsmålene yderligere til formålet (1, 2). Da besvarelser af spørgeskemaer bygger på respondenternes subjektive svar, vil dette have ind-

flydelse på resultaterne af befolkningens svar vedrørende en tabubelagt sygdom som demens (3). Dette kan betyde, at respondenterne svar vil være tilbøjelige til at repræsenterer det mest socialt acceptable svar (3). Dette vil yderligere være influeret af, at svarerne på spørgsmålene gives til en person og ikke bliver nedskrevet. Til trods for, at de mest befærdede steder i Skovlund og Ansager blev udvalgt til indsamling af data samt det, at alle tilfældigt blev spurgt om de ville deltage, kan det forekomme at den befolkningsgruppe der er spurgt, ikke er repræsenterer lokalsamfundet (3). Dette kan skyldes, at dem der færdes i byen, er mere mobile og repræsenterer en bestemt gruppe af befolkningen. Derudover fandt undersøgelsen sted i ferisesæsonen, hvoraf et bestemt segment af befolkningen kan være ude at rejse. Ved spørgeskemaundersøgelser vil der også være en tendens til, at dem der besvarer spørgsmålene, er interesseret i emnet (3). Ved denne undersøgelse var der flere personer som afslog at deltage, dog var flere af dem ikke informeret om emnet i undersøgelsen.

Under indsamlingsdagene blev der gjort flere erfaringer og overvejelser i forbindelse med dataindsamlingen, som er vigtige at forholde sig til i forhold til resultaterne;

- Erfaring viste at der skulle have været mere fokus på at udvikle spørgeskemaet i talesprog, da oplæsningen ændrede spørgsmålenes udtryksform.
- Spørgeskemaet varede ca. 2 min at besvare, men dette var for flere deltagere for langt og spørgeskemaet kunne med fordel have haft færre spørgsmål.
- Én meget kritisk deltager havde svært ved at svare på spørgsmålene da han synes de var upræcise og ukonkrete. Disse svar er også inkluderet i analysen men er ikke retvisende for resten af deltagernes.
- Spørgsmålene kunne med fordel være kommet i en anden rækkefølge, specielt spørgsmålet om hvorvidt folk er berørt af demens i deres dagligdag kunne være kommet senere.
- Nogle spørgsmål fremstod for upræcise eller for lange når vi læste dem op, hvilket kan forringe spørgeskemaets validitet. Dette drejede sig om følgende spørgsmål:
  - o spørgsmål 4: Er du berørt af sygdommen demens i din dagligdag?
Her var det uklart hvordan ordene "berørt" og "dagligdag" skulle forstås.
  - o spørgsmål 9: Hvordan vil du reagere hvis du møder en person med demens som har brug for hjælp?

Erfaring viste, at spørgsmålet + svarmuligheder blev for langt at læse op, samt at det var for upræcist i hvilken kontekst spørgsmålet omhandlede.

- spørgsmål 11. Hvem tænker du varetager de praktiske opgaver når en person rammes af demens?

Det var for uspecifikt i forhold til hvilken fase af demens der blev spurgt ind til.

04 Resultater af dataindsamling i lokalsamfundene Skovlund- Ansager, juni/juli 2018

I alt var der 131 deltager og færdiggjorte besvarelser på de 4 dage, hvilket var acceptabelt ud fra målsætningen om 100 besvarelser. Ud af de 131 deltager var 48 respondenter mænd (37%) og 83 respondenter kvinder (63%). Aldersfordelingen blandt deltagerne var som følger:

18-35 år: 27 respondenter (21%)

36-50 år: 24 respondenter (18%)

51-65 år: 46 respondenter (35%)

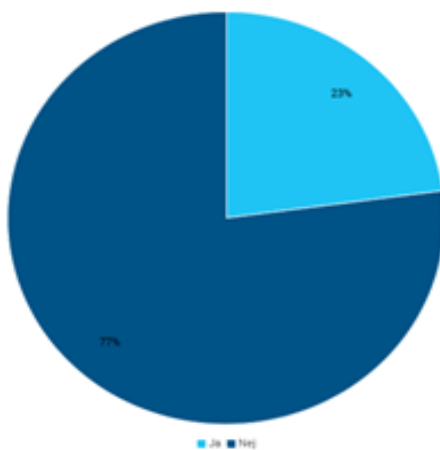
66-75 år: 23 respondenter (18%)

75 + år: 11 respondenter (8%)

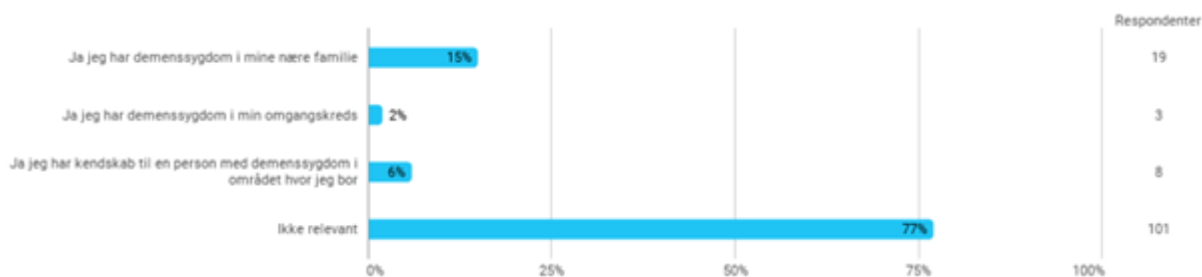
Fordelingen blandt lokalområderne var, at 38 respondenter var bosat i Skovlund (29%), 69 i Ansager (53%) og 24 respondenter var bosat andre steder end i de 2 lokalområder (18%).

Resultaterne af de øvrige spørgsmål kan ses i følgende frekvenser.

Spørgsmål 4: Er du berørt af sygdommen demens i din dagligdag

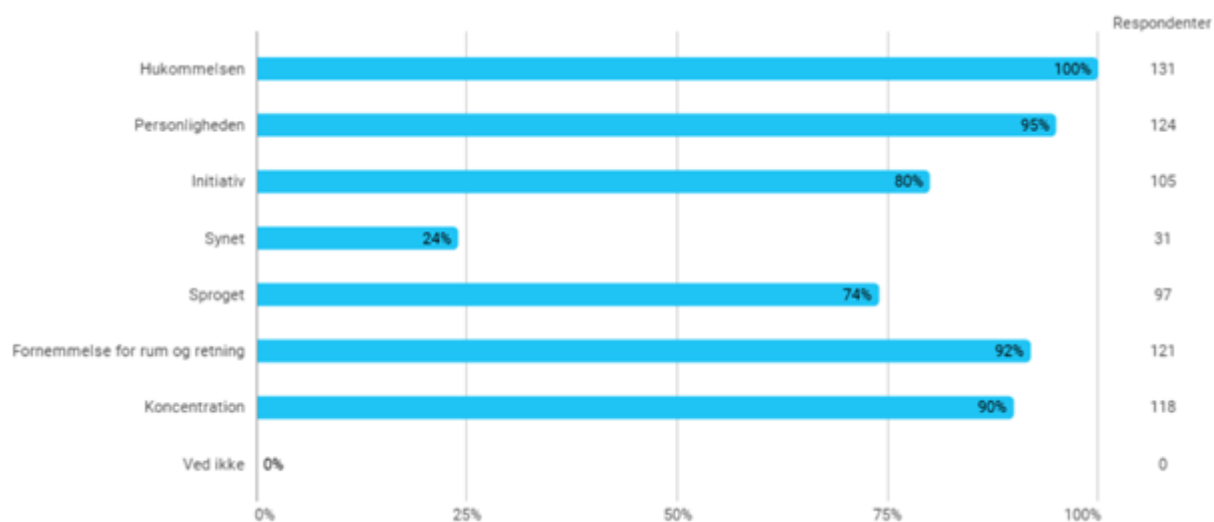
Fortsat fra spørgsmål 4, hvis ja; hvordan er folk relateret til den demensramte?

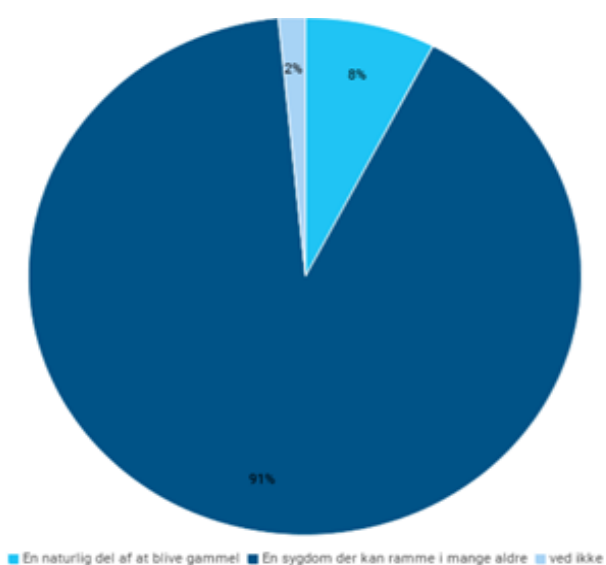
Spørgsmål 5: Føler du din viden om demens:

Spørgsmål 6: Vælg ud fra nedenstående, de symptomer du forbinder med demens. Demens kan påvirke:

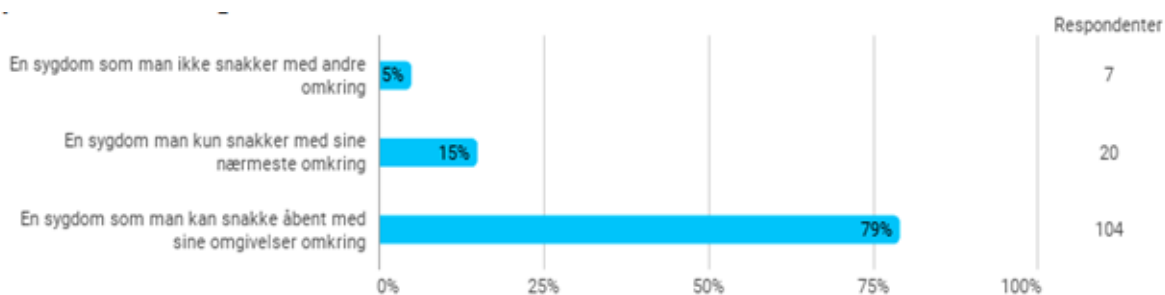

Spørgsmål 7: Hvad forbinder du mest med sygdommen demens ud fra følgende valgmuligheder:

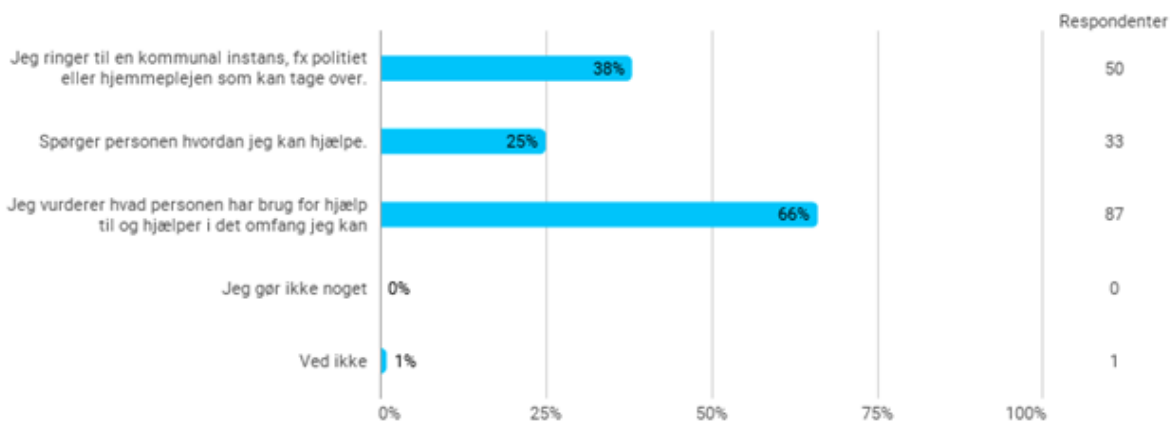

Spørgsmål 8: Hvilken holdning har du til det at tale om demens?

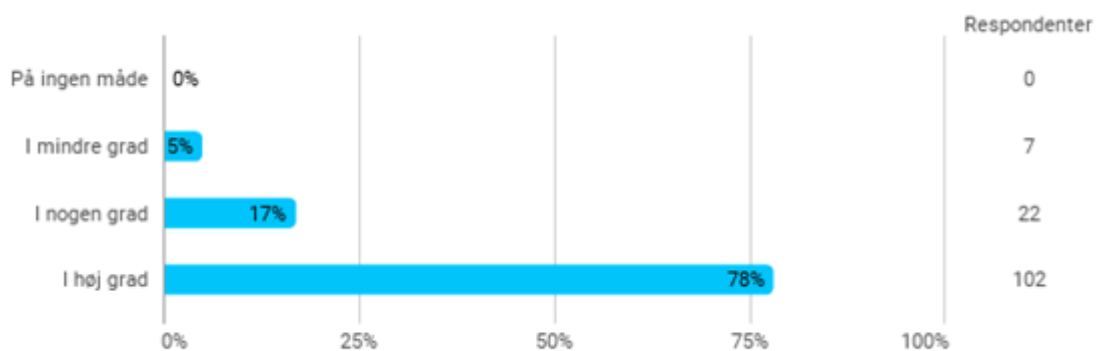
Demens er:

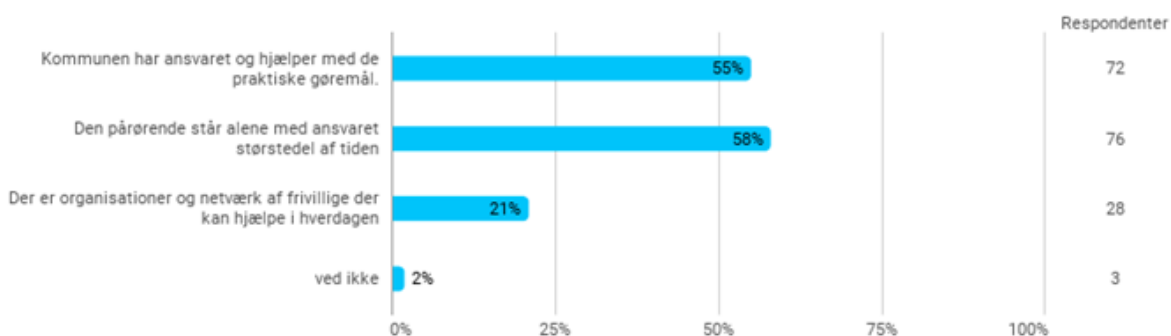
Spørgsmål 9: Hvordan vil du reagere hvis du møder en person med demens som har brug for hjælp?

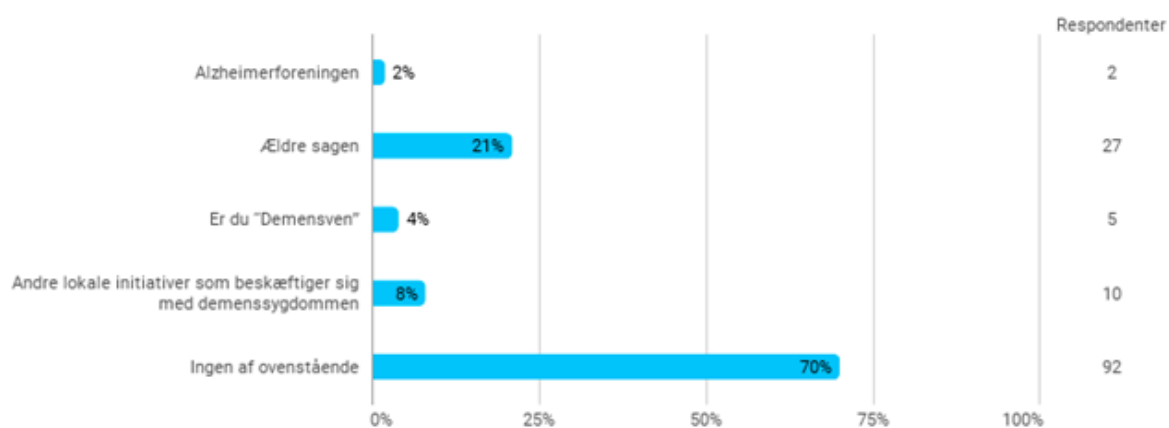
Spørgsmål 10: Hvordan tror du at demens påvirker den pårørende: sygdommen påvirker hverdagen og det sociale liv

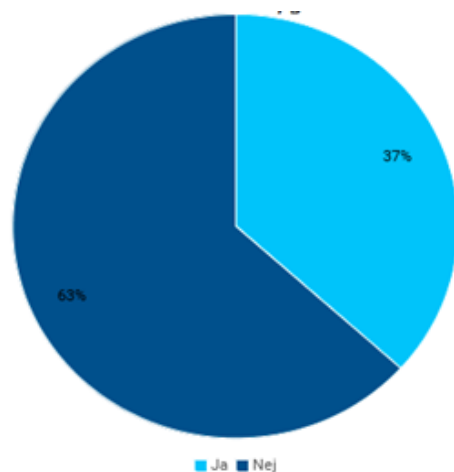
Spørgsmål 11: Hvem tænker du varetager de praktiske opgaver når en person rammes af demens

Spørgsmål 12: Er du på nuværende tidspunkt engageret i nogle af de følgende initiativer

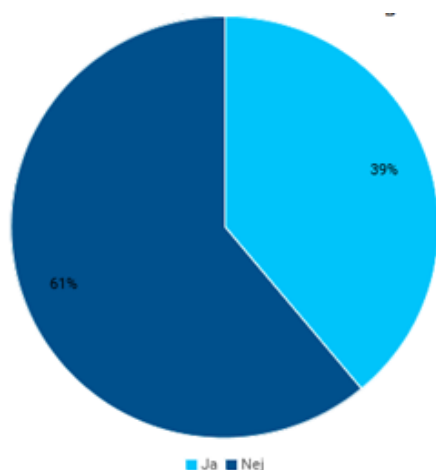

Spørgsmål 13: Er du interesseret i at vide mere om demenssygdommen?

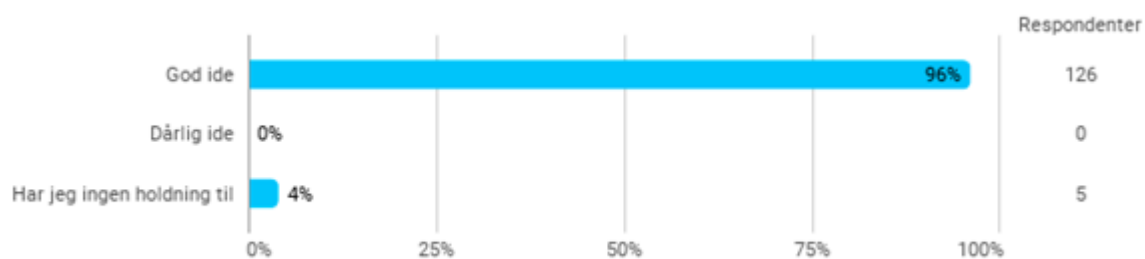

Spørgsmål 14: Har du hørt om initiativet "Danmarks første demensvenlige lokalsamfund"?

Spørgsmål 15: Skovlund og Ansager har i et samarbejde med Varde Kommune besluttet at igangsætte en række initiativer for at kunne opfattes som et demensvenligt lokalsamfund, synes du at det er:

04.01 Deskriptiv opsamling af resultaterne af dataindsamlingen

En stor del af deltagerne (77%) følte ikke, at de var berørte af sygdommen demens i deres dagligdag. Af dem som var berørt af sygdommen, svarede hovedparten at de havde demenssygdommen i den nærmeste familie. Over halvdelen af respondenterne svarede, at deres viden om demens var god eller meget god. De fleste af de opstillede symptomer (foruden synet) blev forbundet med demens i større eller mindre grad, hvoraf 100% af respondenterne fandt at demenssygdommen påvirker hukommelsen. Størstedelen af respondenterne (91%) mente, at demens er en sygdom som kan ramme i alle aldre, dvs. få forbandt sygdommen med en naturlig del af at blive gammel.

Holdningen til at tale om demens var, at hovedparten af deltagerne (79 %) svarede at det var en sygdom som man kan tale åbent med sine omgivelser omkring, kun 5% svarende til 7 respondenter svarede, at det var en sygdom man ikke kunne snakke med sine omgivelser omkring. Der var en mere bred fordeling af svarene i forhold til, hvad respondenter ville gøre, hvis de skulle møde en person med demens, som har brug for hjælp. I dette spørgsmål var det muligt at vælge flere svarkategorier og alle respondenter ville gøre noget, dvs. ingen valgte svarmuligheden som var; ikke at gøre noget. Størstedelen af deltagerne (78%) mente, at sygdommen i høj grad påvirker de pårørendes hverdags- og sociale liv. I forhold til hvem respondenterne mente stod med hovedparten af ansvaret for de praktiske opgaver, når en person rammes af demens, var fordelingen meget lige mellem kommunen og den pårørende. De fleste respondenter var ikke engageret i nogle af de nævnte foreninger og initiativer, den som havde flest engagerede, var Ældre Sagen hvor 21 % af de adspurgte var medlemmer. Over halvdelen af de adspurgte var ikke interesserede i at vide mere om demenssygdommen (63%) ligesom over halvdelen ikke havde hørt om initiativet Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund (61%). Stort set alle respondenter (96%) synes at initiativet er en god ide.

05 Afrunding

Formålet med indsamlingen var, til dels at skabe opmærksomhed omkring initiativet, men også at danne et billede af hvilken viden lokalbefolkningen har om sygdommen demens, og hvilken holdning der er til nystartede initiativer vedrørende demenssygdommen.

Der blev taget godt imod dataindsamlerne og borgerne var imødekommende og positive over for undersøgelsen. Interessen for sygdommen demens var stor, og stort set alle de adspurgte synes, at initiativet om at gøre Skovlund og Ansager til Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund er en god ide.

Over halvfems procent af de adspurgte var velvidende om, at demens ikke kun er en sygdom som rammer ældre personer, men er en sygdom som også kan ramme yngre. Mange vidste også, at sygdommen ikke kun påvirker hukommelsen, men at der er mange forskellige symptomer på demens.

Størstedelen af de adspurgte mente, at sygdommen i høj grad påvirker den pårørende og der var generelt enighed om, at demens er en sygdom som er vigtig at tale med sine omgivelser om. Til trods for den store interesse for sygdommen var meget få meldt ind som Demensven eller engageret i foreninger såsom Alzheimerforeningen eller Ældre Sagen.

06 Referencer

1. Brace I. Piloting the questionnaire. Questionnaire design: How to plan, structure and write survey material for effective market research. 3. ed. ed: Kogan Page Publishers; 2013.
2. Abramson JH, Abramson ZH. Validity. Research methods in community medicine: surveys, epidemiological research, programme evaluation, clinical trials. ENgland: John Wiley & Sons; 2011.
3. Gordis L. More on causal interference: Bias, confounding and interaction Epidemiology Forth edition: United States of America: Elsevier; 2009.

Syddansk Universitet

Telefon: +45 6550 1000

sdu@sdu.dk

www.sdu.dk